

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Leszek Kulik
Protokolant	Agnieszka Rezanow-Stöcker

po rozpoznaniu w sprawie **M. W.**

z wniosku obrońcy ukaranego

w przedmiocie wznowienia postępowania

na podstawie art. 540 § 1 pkt 2a k.p.k. i art. 547 § 2 k.p.k.

I. Wznawia postępowanie sądowe w sprawie ukaranego M. W. zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 6 grudnia 2012 r. (sygn. akt (...)).

II. Uchyla wyrok Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 6 grudnia 2012 r. (sygn. akt (...));

III. Uchyla wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 23 kwietnia 2013 r. (sygn. akt (...));

IV. Przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Białymstoku;

V. Kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

M. W. został obwiniony m.in. o to, że w dniach 16 maja 2012 r, 13 czerwca 2012 r. i 18 czerwca 2012 r. w B. przy ul. (...) nie zachował nakazanych środków ostrożności przy trzymaniu psa rasy (...), poprzez wyprowadzenie go bez kagańca i smyczy tj. o czyny z art. 77 k.w.

Nakazane środki ostrożności o jakich mowa powyżej, zostały uregulowane w akcie prawa miejscowego tj. Regulaminie czystości i porządku na terenie Miasta Białystok, przyjętego przez Radę Miejską Białegostoku Uchwała z dnia 29 maja 2006 r. nr LVII/678/06. W rozdziale 7 Regulaminu zatytułowanym „obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe” uregulowano zasady sprawowania opieki, wyprowadzania zwierząt oraz wskazano zakazy obowiązujące w tym zakresie. W § 33 regulaminu postanowiono, że:

ust 1. Wyprowadzanie psów dozwolone jest jedynie na smyczy i w kagańcu. Dotyczy to również przewozów psów środkami komunikacji publicznej.

ust 2. Zwolnienie psa ze smyczy dozwolone jest w miejscach mało uczęszczanych tzn. takich, na których nie istnieje zagrożenie dla dzieci i osób dorosłych, przy łącznym spełnieniu warunków: pkt 1 pies ma założony kaganiec; pkt 2

osoba utrzymująca psa dysponuje możliwością sprawowania bezpośredniej kontroli nad jego zachowaniem; 3 pies nie należy do rasy uznawanej za agresywną zgodnie z odrębnymi przepisami.

ust 3. Wyprowadzanie psów bez kagańców jest dozwolone jedynie w przypadku „psów pracujących”

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 6 grudnia 2012 r. w sprawie (...) uznał M. W. za winnego popełnienia zarzucanych mu pkt 1 – 3 czynów tj. wykroczeń z art. 77 k.w. oraz czynów z art. 145 k.w. i art. 10 ust 2A ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i za to na podstawie art. 10 ust 2 A ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w zw. z art. 9 § 2 skazał go i wymierzył mu karę 600 złotych grzywny.

Powyższy wyrok zaskarżył ukarany. Po rozpoznaniu jego apelacji Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2013 r., sygn. akt (...) utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

W dniu 31.01.2013 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny prawomocnym wyrokiem w sprawie o sygn. akt (...) po rozpoznaniu skargi na uchwałę Rady Miasta Białegostoku z dnia 29 maja 2006 r. nr (...) stwierdził nieważność § 33 Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Białystok, stanowiącego załącznik zaskarżonej uchwały przyjmując, iż brak zróżnicowania obowiązków osób utrzymujących psy w zakresie ochrony przed zagrożeniem dla innych ze względu na cechy osobnicze psów, prowadzi do kategoriernego przypisywania odpowiedzialności karnoadministracyjnej za zachowania obiektywnie nie mogące stwarzać jakiegokolwiek zagrożenia dla otoczenia.

Sąd Administracyjny wskazał, iż przepis ten nie różnicował zasad wyprowadzania psów w sposób dostosowany do celu ochrony, a w konsekwencji jego uchwalenie nie mieściło się w granicach obowiązującego prawa wyznaczonych celem przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W konsekwencji przyjął, że powołany regulamin w tej części narusza zasadę proporcjonalności wynikającą z art. 31 ust 3 Konstytucji RP.

Obrońca obwinionego powołując się na powyższe orzeczenie wniósł o:

- wznowienie postępowania w sprawie M. W. w tej części tj. w zakresie skazania go za czyny z art. 77 k.w. (pkt 1 – 3 wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 6 grudnia 2012 r. w sprawie o sygn. akt (...));

- uchylenie orzeczenia Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 6 grudnia 2012 r. o sygn. akt (...) w zakresie, w którym M. W. został uznany za winnego czynów z art. 77 k.w. oraz orzeczenia Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 23 kwietnia 2013 r., sygn. akt (...), którym utrzymano w mocy w/w wyrok Sądu Rejonowego w Białymstoku i uniewinnienie go od zarzucanych mu czynów, ewentualnie uchylenie obu orzeczeń w powyższym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Białymstoku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wniosek jest zasadny i zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy przypomnieć, że wyrok wojewódzkiego sądu administracyjnego staje się prawomocny, gdy nie przysługuje od niego środek odwoławczy, czyli w postępowaniu sądoadministracyjnym - skarga kasacyjna (prawomocność formalna wyroku). Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku z dnia 31.01.2013 r. o sygn. akt (...) uprawomocnił się w dniu 23 marca 2013 r.

Z tą datą wiąże on zatem nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i inne organy państwowe, a w przypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby (art. 170 Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi). Istota mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego wyraża się w tym, że także inne sądy muszą brać pod uwagę fakt istnienia i treść prawomocnego orzeczenia sądu.

Prawomocność materialna dotyczy skutków rozstrzygnięcia ze względu na treść zawartą w orzeczeniu sądowym. Ratio legis art. 170 p.p.s.a. polega na tym, że gwarantuje ona zachowanie spójności i logiki działania organów państwowych,

zapobiegając funkcjonowaniu w obrocie prawnym rozstrzygnąć nie do pogodzenia w całym systemie sprawowania władzy. Moc wiążąca określona w tym przepisie w odniesieniu do sądów oznacza, że podmioty te muszą przyjmować, iż dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak stwierdzono w prawomocnym orzeczeniu.

Do rozstrzygnięcia pozostaje zagadnienie, czy sąd karny związany jest prawomocnym orzeczeniem sądu administracyjnego. Literalna wykładnia art. 8 § 2 k.p.k., jak się wydaje, taką możliwość dopuszcza. Niekiedy wiązanie sądu karnego konstytutywnymi orzeczeniami sądów administracyjnych może pośrednio wynikać ze sposobu ujęcia znamion istoty czynu w przepisie części szczególnej kodeksu karnego lub innej ustawy karnej. Źródłem mocy wiążącej mogą być zarówno normy prawa materialnego i procesowego.

Konieczność uwzględnienia treści orzeczenia sądu administracyjnego przez sąd karny może zatem być konsekwencją tego, że orzeczenie to kształtuje konieczny elementy stanu faktycznego decydujący o bycie przestępstwa lub wykroczenia. Jeśli konkretna sytuacja prawna została ukształtowana orzeczeniem sądu administracyjnego, to sąd karny musi brać pod uwagę przy rozpoznawaniu sprawy karnej wynikające z tego faktu konsekwencje.

Z takim też przypadkiem mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Warunkiem koniecznym przypisania obwinionemu M. W. wykroczenia jest przecież ustalenie, że nie zastosował się on do nakazu określonego w akcie prawa miejscowego, a więc w tym przypadku do uchwały Rady Miasta Białegostoku i dołączonego do niej Regulaminu czystości i porządku na terenie gminy Białystok, który w sposób precyzyjny regulował obowiązujące na terenie miasta Białegostoku nakazane środki ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia. Jeśli zatem WSA w Białymstoku prawomocnym wyrokiem stwierdził nieważność § 33 Regulaminu o utrzymaniu czystości i porządku na terenie gminy Białystok określającego nakazane środki ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia jako niezgodnego z Konstytucją R. P. to w konsekwencji nie sposób zachowaniu takiemu przypisać znamion bezprawności, co jest warunkiem koniecznym bytu wykroczenia, które jest zawsze czynem zabronionym przez ustawę (art. 1 § 1 k.w.).

Samodzielność jurysdykcyjna sądu karnego niewątpliwie nie uprawnia do dokonywania dowolnych ustaleń w zakresie nakazów, którym winni podlegać obywatele, do czego ustawodawca w tym przypadku upoważnił organy samorządu terytorialnego (Radę Miejską w Białymstoku), jednak nie można też zaaprobować poglądu, że winni oni stosować się do nakazów sprzecznych z Konstytucją R. P., nawet jeśli zostały ustanowione przez upoważnione do tego organy.

W przypadku, kiedy ustalenie istnienia obowiązku bądź jego braku podlega kontroli sądu administracyjnego, zapadające w postępowaniu administracyjnym orzeczenia w tym zakresie należy traktować jako rozstrzygnięcia kształtujące prawo w rozumieniu art. 8 § 2 k.p.k. i uznawać za wiążące w postępowaniu karnym oraz w postępowaniu w sprawach o wykroczenia (art. 8 k.p.w.).

Z powołanych przepisów wyraźnie wynika, że prawomocne rozstrzygnięcia sądu administracyjnego kształtujące prawo albo stosunek prawny wiążą sąd karny w tych postępowaniach, co znajduje również potwierdzenie w dyspozycji art. 170 p.p.s.a.

Uprawnienie sądu administracyjnego do unieważniania aktów prawnych ma na celu wyeliminowanie z systemu prawnego aktów prawnych niezgodnych z Konstytucją R. P. Do jego kompetencji nie należy natomiast kontrola prawidłowości ustaleń sądu ani też sprawowanie kontroli, co do sposobu wykładni obowiązujących przepisów, ich stosowania lub niestosowania przez sądy orzekające w indywidualnych sprawach. W tym zakresie sądy karne posiadają pełną autonomię jurysdykcyjną.

W ramach tej autonomii posiadają też prawo do niestosowania przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją, za czym przemawiają określone w niej trzy podstawowe zasady, a mianowicie: zasada nadrzędności przepisów Konstytucji (art. 8 ust. 1 Konstytucji RP), zasada bezpośredniego stosowania przepisów Konstytucji (art. 8 ust. 2) oraz zasady niezawisłości sędziowskiej gwarantującej podleganie sędziów jedynie Konstytucji i ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji RP). Skoro więc sąd dojdzie do przekonania, że przepis aktu niższej rangi jest sprzeczny z przepisem wyższej rangi, nie może go zastosować, lecz musi - jeżeli jego treść na to pozwala - stosować bezpośrednio przepis konstytucyjny.

Zgodnie z przepisem art. 8 k.p.w. dyrektywy zasady jurysdykcyjnej samodzielności sądu karnego, sformułowane w art. 8 k.p.k., mają także zastosowanie w postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Orzeczenie sądu administracyjnego stwierdzające nieważność aktu prawa miejscowego wydane po zaistnieniu zdarzenia będącego przedmiotem postępowania w sprawie o wykroczenia, wywołuje bezpośredni skutek określony w art. 540 § 1 pkt. 2 a k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.p.w. w stosunku do prawomocnego orzeczenia wydanego na podstawie uchylonego aktu, analogicznie jak w przypadku orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego stwierdzających niezgodność przepisu prawnego z Konstytucją (art. 540 § 2 k.p.k.).

Wystarczy w tym miejscu odwołać się do Postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2012 r., III KO 58/12, OSNKW 2013/1/8, LEX nr 1231578, Biul.SN 2013/1/18-19), który stwierdził, że „wznowienie postępowania - poza wypadkiem określonym w art. 540b i w art. 542 § 3 k.p.k. - nie służy kontroli poprawności prawomocnego rozstrzygnięcia sądowego w świetle przepisów prawa materialnego lub procesowego, obowiązujących w dacie prawomocnego osądu sprawy (także pod kątem współmierności kary), lecz wzruszeniu prawomocnie zakończonego postępowania na podstawie okoliczności, które wyszły na jaw, zostały stwierdzone lub zaistniały po wydaniu rozstrzygnięcia końcowego i które świadczą o tym, że rozstrzygnięcie to jest niesłuszne lub dotknięte wadą prawną.

Do okoliczności tych należy także, przewidziane w art. 540 § 2 k.p.k., stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności m.in. z Konstytucją przepisu prawnego, na podstawie którego zostało (wcześniej) wydane prawomocne orzeczenie sądowe.”

Okoliczność, że treść art. 77 k.w. stanowiąca podstawę skazania wnioskodawcy za przypisane mu wykroczenia i penalizująca nie zachowanie zwykłych lub nakazanych środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia nie uległa zmianie dla ustaleń w tym przedmiocie nie ma istotnego znaczenia.

Podstawą oceny czy po wydaniu prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie sądowe ujawniły się nowe fakty nie znane przedtem sądowi wskazujące na to, że ukarany nie popełnił czynu albo czyn nie stanowił wykroczenia lub nie podlegał karze, stanowią nie tylko przepisy ustawy – Kodeks wykroczeń, ale całokształt przepisów prawnych normujących naruszony obowiązek, a więc również przepisy wykonawcze i akty prawa miejscowego, które doprecyzowują przepisy zawarte w ustawie.”

W świetle powyższych ustaleń należy stwierdzić, że zarówno wyrok Sądu Rejonowego w Białymstoku i utrzymujący w mocy tenże wyrok z powodu wniesionej apelacji, wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku, zawierają niewątpliwie wadę prawną, albowiem zostały oparte na sprzecznym z Konstytucją R. P. i unieważnionym prawomocnym wyrokiem WSA w Białymstoku § 33 Regulaminu czystości i porządku na terenie Gminy Białystok. Wadliwość ta istniała też w dacie orzekania przez oba sądy. Z tych też względów podlegają one uchyleniu w całości. Wprawdzie wskazywana wada prawna dotyczy jedynie trzech wykroczeń z art. 77 k.w. opisanych w pkt. 1, 2, 3 wniosku o ukaranie, jednak z uwagi na zastosowanie konstrukcji z art. 9 § 2 k.w. poprzez jednoczesne ukaranie za wszystkie wykroczenia zarzucane ukaranemu i w efekcie wymierzenie jednej kary łącznej grzywny na podstawie art. 10 ust. 2A ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, nie ma możliwości częściowego uchylenia wyroku, a więc tylko w tej części, której dotyczy stwierdzone uchybienie.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji winien zatem ponownie dokonać oceny prawnej zachowania wnioskodawcy w zakresie zarzucanych mu czynów opisanych w pkt. 1, 2, 3 wniosku o ukaranie w świetle znamion określonych w art. 77 k.w. i przy uwzględnieniu konsekwencji wynikających z wyroku WSA w Białymstoku z dnia 31 stycznia 2013 r., sygn. akt (...), przy czym ocena ta winna obejmować wszystkie znamiona objęte powołanym przepisem, a więc zarówno w aspekcie zwykłych i nakazanych środków ostrożności, zważywszy na okoliczność, że sąd nie jest związany opisem czynu zarzucanego ukaranemu.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z treścią art 639 k.p.k. w zw. z art. 119 k.p.w.